

Projektbeskrivelse

29. august 2013

Projektets titel

Restaurering af vandmøllen Huul Mølle

Oplysninger om ansøger

Landsbyen Vokslev ligger nogle få kilometer sydøst for Nibe by i et af Aalborg Kommunes smukkeste naturområder. Binderup Å går igennem Vokslev by, og i byens vestlige udkant findes Huul Mølle.

Under den orkanagtige storm den 8. januar 2005 blæste en stor del af taget på møllebygningen af. Hermed blev det tydeligt for enhver, at møllebygningen var i en så kritisk stand, at der måtte gøres noget alvorligt for at redde dette meget specielle fortidsminde. På initiativ fra Vokslev Samråd, som er en paraplyorganisation for alle foreningerne i lokalsamfundet

- **Vokslev Forsamlingshus**
- **Vokslev Friskole**
- **Støtteforeningen for Friskolen**
- **Vokslev Idrætsforening og**
- **Menighedsrådet for Vokslev Kirke**
- **Huul Møllelaug (først medlem efter stiftelsen i 2008)**

søgte man i 2007 Indenrigs- og Sundhedsministeriets landdistriktspulje om midler til en tilstandsvurdering af vandmøllen. Et støttetilsagn på kr. 130.000 blev starten på restaureringen af Huul Mølle, og stiftelse af Huul Møllelaug.

Huul Møllelaug har med økonomisk støtte på i alt kr. 365.000 fra Aalborg Kommune, Augustinus Fonden, Nibe Erhvervsfond og Spar Nord gennemført en projekteringsfase og en licitation på restaureringsarbejderne.

Huul Møllelaug har siden stiftelsen haft et stabilt medlemstal på ca. 85 betalende medlemmer. I betragtning af at Vokslev har ca. 100 indbyggere er medlemstallet meget tilfredsstillende.

Der er indgået aftale med ejeren om et formelt salg af møllebygningen til Huul Møllelaug, på en sådan måde at Huul Møllelaug køber bygningen, og lejer grundstykket i foreløbig 50 år. Som det ses af vedlagte udkast til købs- og lejeaftale, er overtalelsen er dog endnu ikke helt effektueret, men det forventes at ske i løbet af september måned. Midlerne til at overtage møllebygningen er sikret ved at AKA-puljen har bevilliget kr. 50.000 og Vokslev Sparekasses Fond kr. 90.000. Huul Møllelaug's egenfinansiering i forbindelse med overtagelsen kommer sandsynligvis til at andrage ca. kr. 20.000.

Endvidere vedlægges advokatens forslag til nødvendige vedtægtsændringer for Huul Møllelaug.

Formålet med projektet

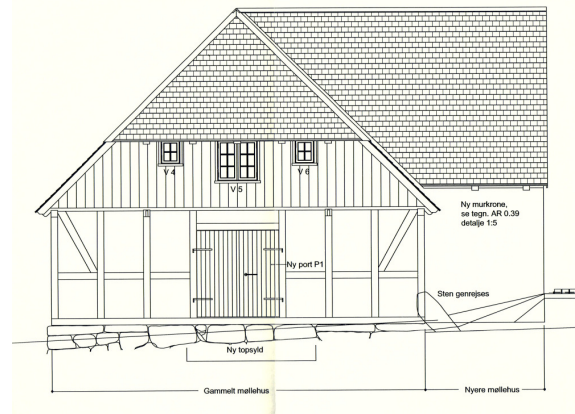
Jf. vedhæftede udtalelse fra museumsinspektør Lise Andersen, Nordjyllands Historiske Museum er det vigtigt at Huul Mølle bevares for eftertiden, da møllen og dens installationer kan fortælle om en tidsperiode, som ikke ret mange andre bevarede vandmøller er i stand til.

Mølløværket er i en nedslidt, men trods alt rimelig stand, og der er da også helt frem til 1992 blevet valset korn til kreaturer på møllen. Desværre kan man ikke sige det samme om bygningsværket, som er i en ekstrem dårlig forfatning.

Så projektets formål er at gennemføre en restaurering af Huul Mølle, som i henhold til BBR-oplysninger er opført i 1860. Næste etape, som ikke er indeholdt i dette projekt, er en restaurering af mølløværket.

Foto af den gamle vandmølle med en gavl, som nok ikke er hel original.

Facadetegning fra udbudsmaterialet. Tagbeklædning bliver tagspån som oprindeligt

Baggrund for projektet

I forbindelse med stilsstandsregistreringen af Huul Mølle igangsatte Vokslev Samråd et kæmpeprojekt med at forskønne området ved Huul Mølle / Vokslev Kalkværk / Binderup Å.

På det tidspunkt var den dobbelte mølledam fuldstændigt groet til, så Binderup Å var kun et relativt smalt og ucharmerende vandløb med en lille opstuvning foran Huul Mølle. Når vandmasserne i Binderup Å havde passeret indløbet til møllen fortsatte vandet til et nedslidt stemmeværk, som samtidig fungerede som underføring under vejen. Underføringen omfattede også en fisketrappe, som imidlertid kun tillod begrænset faunapassage.

Bevoksningen inde Vokslev Kalkværk var på det tidspunkt ligeledes groet utroligt meget til, men kalkgraven og Naturstyrelsens lille udstillingshus blev dog jævnligt besøgt, da det kuperede og naturskønne område om sommeren var tiltalende.

Meget sjældent opdagede de besøgende dog området mange andre seværdigheder. Næsten ingen fandt vej til udsigtspunktet på Storkebakken eller til den geologiske udgravning af internationalt betydning, og da Huul Mølle ingen udvendig vandhjul har, opdagede de færreste, at her var en vandmølle, som kunne fortælle et stykke interessant danmarkshistorie.

Vokslev Samråd var derfor initiativtager til at følgende 3 projekter blev igangsat:

1. En ny faunapassage forbi mølledamsopstemningen

Aalborg Kommune påtog sig gennemførelsen af dette projekt. Projektet havde et budget på kr. 1.600.000 og blev afsluttet i efteråret 2010.

2. Vokslev Kultur- og Natursti

Projektet omfattede en oprensning og genetablering af den sjældne dobbelte mølledam, naturgenopretning i kalkgraven og på skråningen langs Binderup Å, en blotlægning af fundamentene fra Vokslev Kalkværk, en ny geologisk udgravning, en grejebank for skolebørns undersøgelse af livet i åen, samt en stiforbindelse mellem Huul Mølle og Vokslev By. Sidst men ikke mindst en samlet formidling af alle områdets seværdigheder, således disse via infotavler og henvisninger blev synlige for alle besøgende.

Projektet blev gennemført som et samarbejdsprojekt mellem Aalborg Kommune, Naturstyrelsen og Vokslev Samråd med sidstnævnte som den projektansvarlige. Projektet er afsluttet her i foråret 2013.

3. Restaurering af Huul Mølle

Tilstandsregistreringen blev gennemført af Vokslev Samråd mens det videre restaureringsarbejde blev overdraget Huul Møllelaug, som blev stiftet til formålet i 2008.

Huul Møllelaug har gennemført en udbudsrunder på restaureringsarbejderne, som blev afsluttet med en licitation d. 29. november 2012.

De tre projekter sammenbindes således de historisk, kulturelt og formidlingsmæssigt understøtter og supplerer hinanden.

De to første projekter har været en overvældende succes, og de omkringboende skønner at besøgstallet i området er forøget med mindst 3.000 ekstra om året. Man fortæller at området alene besøges af 5 – 6 busser med skolebørn om måneden, ligesom turistforeningen i Nibe, Vokslev Samråd og mølle ejerens mand jævnligt har rundvisninger i området med større grupper.

Tilbage mangler således "bare" den egentlige restaurering af Huul Mølle

Projektets målgruppe

Projektets målgruppe er:

- De årlige 3.500 dagturister og skolebørn, der allerede i dag besøger området.
- De ekstra årlige 1.000 dagturister, skolebørn og mølleinteresserede som skønnes at komme, når projektet er færdigt.

Når vandmøllen er helt færdigrestaureret, så vil denne sammen med områdets natur og øvrige seværdigheder være en af kommunens rigtig store udflugtssteder.

Beskrivelse af projektets aktiviteter

D. 29. november 2012 blev der afholdt licitation på alle fagentrepriserne til restaureringen.

De billigste håndværkertilbud ved den afholdte licitation viste, at de samlede restaureringsarbejder incl. arkitektens fagtilsyn, geotekniske undersøgelser, ingeniørassistance mm. vil andrage ca. kr. 3.400.000 incl. moms.

Budgetoverslag af d. 29. august 2013 vedlægges ansøgningen.

Inden restaureringen påbegyndes, er det imidlertid nødvendigt at nedtage og deponere mange af mølleværksgenstandene, så de ikke bliver beskadiget under restaureringsarbejderne, men også at foretage en meget nøjagtig og omfattende registrering af spor og mærker på alle eksisterende konstruktionsdele inden de forsvinder. Hvis dette ikke sker, vil det efterfølgende være umuligt at genskabe det komplette mølleværk. Slidmærker fra tovværk, sømhuller eller udstemninger i træværket kan fortælle en møllebygger en masse.

Det nuværende trægulv på kornloftet er monteret for lang tid siden, og brædderne er i en så ringe tilstand, at møllelauget ikke tør give publikum adgang til loftet. Flere steder er der allerede trådt igennem brædderne, så passage på kornloftet kan kun ske ved at springe fra spær til spær.

I forbindelse med registreringen er det nødvendigt at fjerne de oplagte brædder, da de kan skjule vigtige mærker fra det oprindelige mølleværk. For at møllebyggeren kan udføre registreringen på sikkerhedsmæssig forsvarlig måde, udlægges der interimistiske krydsfinerplader på kornloftet.

Når registreringsarbejderne er tilendebragt, beholdes krydsfinerpladerne som en midlertidig foranstaltning, således publikum kan få adgang til loftet indtil den egentlige restaurering startes. At publikum kan få adgang til loftsrummet med de 2 kværne etc., er vigtigt af hensyn til den fulde forståelse af datidens mølleri.

Forventet effekt af projektet

Som anført ovenstående så besøges området allerede i dag af omkring 3.500 dagturister og skolebørn. Vi vurderer at dette besøgstal vil stige med omkring 1.000 ekstra, når møllen er færdigrestaureret.

Samtidig forventes det, at projektet vil gøre landsbyen Vokslev bedre kendt, som et naturskøn, spændende og interessant bosætningssted. Alle undersøgelser viser at sådanne kvaliteter er positive for bosætningen. Når man samtidig tager Vokslevs tætte beliggenhed i forhold til både Nibe og Aalborg i betragtning, så forventes det at der vil ske en mindre befolkningstilvækst.

Hvordan forventes det at projektet formidles

I forbindelse med gennemførelsen af Kultur- og Naturstien blev der også udarbejdet en info-tavle omkring Huul Mølle. Info-tavlen er placeret foran møllebygningen på diget ude i den dobbelte mølledam.

Huul Møllelaug har endvidere forestået en omfattende renovering af den eksisterende jævnstrøms-generator, og har netop ladet udarbejdet en info-tavle omkring generatoren og den tilhørende styring.

Undervejs i restaureringsforløbet vil der ske en løbende formidling via den lokale presse, via Vokslev Bladet som udgives af Vokslev Samråd kvartalvis, via hjemmesiderne for Vokslev Samråd og Huul Møllelaug samt infobreve til møllelaugets medlemmer.

Endvidere vil Huul Møllelaug, som sædvanligt, holde åben mølle i forbindelse med den årlig Dansk Mølledag. En igangværende restaurering vil sandsynlig tiltrække ekstra mange besøgende.

Den endelige formidling af restaureringsarbejdet vil blive beskrevet på plancher inde i møllebygningen, ligesom der påtænkes udarbejdet tag-med-foldere i stil med tag-med-folderne omkring Kultur- og Naturstien.

Indløbskanalen hvor vandet fra Binderup Å ledes ind til møllens indvendige vandturbine

Yderligere oplysninger

1. Øvrig medfinansiering

Huul Møllelaug har bevidst ventet med at søge om støtte ved oplagte fonde, som f.eks. Augustinus Fonden, Simon Spies Fonden, Det Obelske Familiefond, A. P. Møller Fonden og Sonning Fonden, forbi vi mener, der er større chancer for at få et tilsagn, hvis møllebygningen er overdraget til Huul Møllelaug inden, og vi forhåbentlig har opnået kommunal medfinansiering fra Puljen for Forskønnelse og Udvikling i byer i Aalborg Kommunes Landdistrikt.

2. Kommentarer til vedlagte budgetforslag

Der var indbudt 3 tømrerfirmaer, 3 murerfirmaer og 2 smedefirma til at give pris. Firmaer, der er i stand til at håndtere sådanne komplicerede restaureringsarbejder, er vanskelige at finde. Ved licitationen undlod et murerfirma desværre at byde.

I sagens natur er det ikke muligt at få et fast tilbud på registrerings- og nedtagningsarbejdet af mølleværk, da omfanget jo først kendes når arbejdet er færdigt. Der er indhøvet et overslag fra møllebygger John Jensen ApS, som har bistået arkitekten som konsulent med mølletekniske oplysninger, da udbudsmaterialet blev udarbejdet. Dette mølletekniske konsulentarbejde er betalt af møllelauget.

Der findes desværre pt. kun 2 møllebyggere i Danmark. Firmaet John Jensen ApS er så absolut det mest professionelle, og firmaet er da også involveret i stort set alle mølleprojekter i Danmark. Den anden møllebygger er nær pensionsalderen, og er et enmandsfirma, hvorfor vi vurderer at firmaet ikke er i stand til at løfte restaureringsopgaven.

Ligeledes er det ikke på nuværende tidspunkt muligt, at fastlægge omfanget af bærende konstruktioner og eventuelle ekstra funderingsarbejder. Efterhånden som de forskellige eksisterende konstruktioner nedtages, bliver det klart i hvilket omfang de eventuelt skal understøttes og / eller udskiftes. Ligeledes vil det også først være muligt at vurdere fundamentforholdene, når de geotekniske undersøgelser er afsluttet. Derfor er det heller ikke muligt præcist at fastlægge omfanget af ingeniørberegninger og fagtilsyn, men ingeniørfirmaet har foretaget et skøn.

Sådan er det desværre i alle restaurerings- og renoveringssager. Problemerne må nødvendigvis løses efterhånden, som man får åbnet op til de gamle konstruktionsdele.

3. Møllens bevaringsværdi er kategori 3

Som det fremgår af vedlagte bilag har Kulturstyrelsen vurderet Huul Mølle, som en bygning i bevaringskategori 3.

Kategori 1 er normalt fredede bygninger eller kirker.

Kategori 2 – 4 er bevaringsværdigede bygninger, som kulturstyrelsen ønsker at sikre gennem planlægning.

Kategori 5 – 6 er jævne pæne bygninger, men med utilpassende udskiftninger eller tilbygninger, som derfor ikke tildes bevaringsstatus.

Kategori 7 – 9 er bygninger, som bevaringsmæssigt er uinteressante.

4. Yderligere oplysninger om Kultur- og Naturstien samt Faunapassagen

Kan findes på kommunens hjemmeside:

<http://www.aalborgkommune.dk/kultur-og-fritid/Natur/Natuomraader/Sider/Vokslev-Kultur-og-Natursti.aspx>